

На основу члана 6. став 1. Уредбе о заступнику Републике Србије пред Европским судом за људска права („Службени гласник РС“, број 61/06 –пречишћен текст) објављује се, на српском и енглеском језику, Одлука Европског суда за људска права по представци број 16735/02 – Рибих против Србије, која гласи:

„ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЉУДСКА ПРАВА

ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ

ОДЛУКА

У ВЕЗИ СА ДОПУШТЕНОШЋУ

Представка број 16735/02
Ратко РИБИЋ
против Србије

Европски суд за људска права (Друго одељење), на заседању Већа 14. децембра 2010. године у саставу:

András Sajó, *председник*,

Dragoljub Popović,

Kristina Pardalos, *судије*,

и Françoise Elens-Passos, *заменик секретара Одељења*,

У вези са горе наведеном представком која је поднета 13. јула 2001. године,

У вези са запажањима која је поднела Влада Србије и запажањима у одговору која је доставио подносилац представке,

После већања, доноси следећу одлуку:

ЧИЊЕНИЦЕ

Подносилац представке, г. Ратко Рибих је држављанин Србије рођен 1945. године и живи у Бечеју. Пред Судом га је заступао г. Д. Грујичић, адвокат из Сремске Митровице. Владу Србије (у даљем тексту: „Влада“) заступао је њен заступник, г. С. Царић.

А. Околности предмета

Чињенице предмета, како су их стране изнеле, могу се сумирати како следи.

Подносилац представке је 1992. године и 1993. године уложио на орочено значајан износ стране валуте код Дафимент банке, једне од приватних “пирамидалних” банака, које су у то време постојале у Србији и биле добро познате по томе што су одобравале изузетно високе каматне стопе.

Пошто су уговори подносиоца представке о ороченој штедњи истекли, Дафимент банка је одбила да ослободи његова средства и да му исплати предвиђену камату.

Подносилац представке је касније покренуо два поступка пред надлежним општинским судовима.

Општински суд у Београду је 3. септембра 1993. године пресудио у његову корист и наложио Дафимент банци да му исплати 20.046,63 швајцарских франака (CHF) као и трошкове поступка. Окружни суд у Београду је ову пресуду потврдио као другостепени суд 17. новембра 1993. године.

Подносилац представке је 28. децембра 1993. године поднео предлог за извршење горе наведене одлуке.

Четврти општински суд у Београду је 21. јануара 1994. године донео решење о извршењу у том смислу.

Према изјави Владе, подносилац представке се 29. марта 1995. године појавио пред Четвртим општинским судом, изјавивши да би желео да повуче свој предлог за извршење. Ова изјава, коју је подносилац представке наводно потписао, констатована је на решењу о извршењу.

Подносилац представке је ову чињеницу оспорио. Он је тврдио да никада није повукао предлог за извршење.

Четврти општински суд у Београду је 1. септембра 1995. године усвојио преостали део захтева подносиоца представке и наложио туженој банци да подносиоцу представке исплати камату приспелу на његову штедњу. Окружни суд је и ову пресуду потврдио по жалби 18. фебруара 1999. године.

У посебном поступку, Други општински суд у Београду је 25. октобра 1994. године наложио Дафимент банци да подносиоцу представке исплати 8.496,33 CHF заједно са припадајућом каматом и судским трошковима. Окружни суд у Београду је ову пресуду потврдио као другостепени суд 22. фебруара 1995. године.

Подносилац представке је изнео да је 11. маја 1998. године примио примерак ове касније пресуде, а тужена Влада је остала при ставу да је та пресуда уручена адвокату подносиоца представке 21. марта 1995. године.

Подносилац представке није покренуо поступак ради извршења пресуде од 25. октобра 1994. године.

После финансијског краха пирамидалних банака у Србији, као и раније несолвентности једног броја других банака, серијом закона усвојених деведесетих година прошлог века, 2001. године и 2002. године, тужена држава је прихватила конверзију девизне штедње код ових банака у “јавни дуг”, а затим утврдила временски оквир и износе који ће се исплаћивати њиховим ранијим штедишама. Наведеним законима је такође предвиђено да се сви поступци ради извршења, са циљем наплате девиза обухваћених овим законима обустављају. У вези са Дафимент банком, држава се обавезала да ће предметну штедњу ослободити до 2016. године, према плану и у одређеним фиксним годишњим износима. Доспела камата и све исплате штедишама пре покретања поступка ликвидације одузеће се од предметних улога.

Б. Релевантно домаће право

1. Закон о измирењу обавеза по основу девизне штедње грађана (објављен у „Службеном листу Савезне Републике Југославије“ – Сл. лист СРЈ - бр. 59/98, 44/99 и 53/01)

Чл. 1, 2, 3 и 4. предвиђено је да сви штедни улози у иностраној валути код „овлашћених банака“ депоновани пре 18. марта 1995. године постају јавни дугови.

Према члану 10. обавеза Државе у том смислу била би потпуно испоштована до 2012. године исплатом предвиђених износа, плус камате, а према одређеном временском оквиру.

Чланом 22. предвиђено је да се, почев од датума ступања на снагу овог закона (12. децембра 1998. године), “сви нерешени судски спорови, укључујући и извршне поступке, ради наплате стране валуте обухваћене овим законом обустављају.”

2. Закон о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по основу девизне штедње грађана (објављен у „Сл. листу СРЈ“, број 36/02)

Овај закон је ставио ван снаге горе описани закон. Њим је промењен временски рок за измирење предметног дуга (од 2012. године до 2016. године) и предвиђени измењени износи, који ће се исплаћивати годишње.

Чланом 36. се поново потврђује да се “сви нерешени судски спорови, укључујући и извршне поступке, ради наплате стране валуте обухваћене овим законом обустављају.”

И овај закон је на снази од 4. јула 2002. године. Он је касније измењен два пута, али су се те измене тичале периферних питања која немају везе са горе описаним статусом штедиша.

3. Закон о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по уговорима о девизним депозитима грађана ороченим код Дафимент банке АД, Београд, у ликвидацији и по девизним средствима грађана положеним код Банке приватне привреде Црне Горе АД, Подгорица (објављен у „Службеном листу СРЈ“, број 36/02)

Члан 1. наводи да је сва девизна штедња уложена код Дафимент банке, међу другим “овлашћеним банкама”, првобитно призната као део јавног дуга на основу закона описаног у тачци Б.1.у горњем тексту.

Према чл. 2 и 4., који детаљније регулишу девизну штедњу посебно депоновану код Дафимент банке, Држава се обавезала да ће те улоге ослободити до 2016. године, према плану и у одређеним фиксним годишњим износима. Доспела камата и све исплате штедишама пре покретања поступка ликвидације одузеће се од предметних улога.

Према члану 12., штедише банке могу користити своје улоге претворене у владине обвезнице ради плаћања пореза или, према чл. 11 и 13., пре наведеног временског оквира, за један број намена као што су куповина државне имовине, учествовање у приватизацији државних предузећа и банака, као и за, према одређеним условима и до предвиђеног износа, плаћање лечења, лекове и трошкове сахране.

У складу са чл. 9 и 10., штедише банке могу продати наведене обвезнице на берзи или другим банкама и појединцима. Ова трговина је изузета од свих пореза.

Овај закон је на снази од 4. јула 2002. године. Он је касније једном измењен, али те измене нису измениле статус штедиша.

4. Релевантна домаћа судска пракса

Четврти општински суд у Београду је 7. октобра 2003.године, односно 3. јуна 2004. године, одбацио предлоге тужиоца за формално покретање судског поступка ради извршења правоснажне пресуде, наложивши Дафимент банци да ослободи његову девизну штедњу (Посл. број I-XVI-1148/03).

Тиме је он утврдио да се, на основу горе цитираног законодавства којим се ова штедња претвара у јавни дуг, а од тренутка његовог ступања на снагу, у вези са пресудама против Дафимент банке нису могли покренути судски поступци ради извршења нити да се, заправо, сваки такав поступак који је у току мора обуставити.

Четврти општински суд је 8. децембра 2004. године одбацио примедбу тужиоца и потврдио своју ранију пресуду од 3. јуна 2004. године (Посл. број IPV (I) 819/04, I-XVI-1148/2004).

ПРАВО

А. Наводна повреда у вези са неизвршењем три пресуде у корист подносиоца представке у вези са девизном штедњом

Подносилац представке се жалио због неизвршења три правоснажне парничне пресуде и проистеклог “кршења његових имовинских права”. Подносилац представке се није ослонио на неки одређени члан Конвенције нити на протоколе уз њу с тим у вези.

Суд сматра да би ове притужбе требало разматрати према члану 6. став 1. Конвенције и члану 1. Протокола број 1.

Тужена влада је изнела да су притужбе подносиоца представке неспојиве *ratione temporis* пошто је релевантно законодавство о девизној штедњи из 1998. године и 2002. године усвојено пре него што је Србија ратификовала Конвенцију и Протокол број 1 уз њу. Влада је такође изнела да подносилац представке није исцрпео сва делотворна домаћа правна средства како се тражи према члану 35. став 1. Конвенције. Он је посебно пропустио да покрене поступак за извршење пресуде донете 25. октобра 1994. године. Он је даље тражио обуставу поступка извршења покренутог у вези са пресудом донетом 3. септембра 1993. године.

Као алтернативу, Влада је тврдила су притужбе очигледно неосноване, подсећајући на одлуку у предмету *Trajkovski* (види *Trajkovski против Бивше Југословенске Републике Македоније* (одлука), број 53320/99, ЕЦХР 2002-IV).

Подносилац представке се није сложио са примедбама Владе у вези са допуштеношћу и поновио је своје притужбе.

У вези са доле наведеним закључцима, Суд сматра да није неопходно да разматра питања своје временске надлежности или исцрпљивања домаћих правних средстава од стране подносиоца представке.

Суд је већ разматрао практично идентичне околности у предмету *Молнар Габор против Србије* (број 22762/05, ст. 43-51., 8. децембар 2009. године) у вези са “непирамидалном” банком. Он је, *inter alia*, утврдио да је јасно да у том предмету подносилац представке није имао извршну исправу, која би му омогућила да тражи судским путем извршење одлуке о девизној штедњи донете у његову корист. Посебно, одредба закона (горе описаних) је забранила извршење пресуде у корист подносиоца представке почев од 12. децембра 1998. године и ставила ван снаге дејство предметне правоснажне пресуде много пре него што је тужена држава ратификовала Конвенцију и Протокол број 1 уз њу 3. марта 2004. године.

Ако се вратимо на предметни случај, Суд констатује да су све три предметне пресуде постале правоснажне до 18. фебруара 1999. године. Међутим, почев од 12. децембра 1998. године, више од пет година пре ратификације, држава је једино прихватила да постепено исплати улоге који су предмет наведених пресуда и подносилац представке, према домаћем закону, није имао право да тражи њихово формално извршење судским путем (види члан 22. закона описаног у тачци Б.1. у горњем тексту, који је ступио на снагу 12. децембра 1998. године, члан 36. закона описаног у тачци Б.2. у горњем тексту, који је ставио ван снаге претходни закон и који је на снази од 4. јула 2002. године, као и релевантну домаћу судску праксу из тачке Б.4. у горњем тексту). Код таквог стања ствари, Суд сматра да се његови закључци у предмету *Молнар Габор* (цитиран у горњем тексту) могу, *mutatis mutandis*, подједнако применити и на конкретни случај.

Произлази да су притужбе подносиоца представке очигледно неосноване и да се морају одбацити сходно члану 35. ст. 3 и 4. Конвенције.

Б. Наводна повреда права на живот подносиоца представке

Подносилац представке се даље жалио због повреде његовог “права на живот”, тврдећи да због наведеног “неизвршења” нема довољно новца за живот нити средства да плати лечење и лекове који су му потребни.

Конвенција не јемчи социо-економска права, као таква. У сваком случају, Суд уочава да подносилац представке није поткрепио своју притужбу. Он је посебно пропустио да покаже да му је живот доведен у опасност, као и да су његови животни услови попримили минимални ниво озбиљности да би представљали поступање супротно чл. 2 и/или 3. Конвенције (види, *mutatis mutandis*, *Панченко против Летоније* (одлука), број 40772/98, 28. октобар 1999. године). Према томе, чак и под претпоставком да није спојив *ratione materiae*, овај део представке је очигледно неоснован и мора се одбацити сходно члану 35. ст. 3 и 4. Конвенције.

Из тих разлога, Суд једногласно

Проглашава представку недопуштеном.

Françoise Elens-Passos
Заменик секретара

Andras Sajó
Председник

EUROPEAN COURT FOR HUMAN RIGHTS

SECOND SECTION

DECISION

AS TO THE ADMISSIBILITY OF

Application no. 16735/02
by Ratko RIBIĆ
against Serbia

The European Court of Human Rights (Second Section), sitting on 14 December 2010 as a Committee composed of:

András Sajó, *President*,

Dragoljub Popović,

Kristina Pardalos, *judges*,

and Françoise Elens-Passos, *Deputy Registrar*,

Having regard to the above application lodged on 13 July 2001,

Having regard to the observations submitted by the Serbian Government and the observations in reply submitted by the applicant,

Having deliberated, decides as follows:

THE FACTS

The applicant, Mr Ratko Ribić, is a Serbian national who was born in 1945 and lives in Bečej. He was represented before the Court by Mr D. Grujičić, a lawyer practising in Sremska Mitrovica. The Serbian Government (“the Government”) were represented by their Agent, Mr S. Carić.

A. The circumstances of the case

The facts of the case, as submitted by the parties, may be summarised as follows.

In 1992 and 1993 the applicant deposited a significant amount of foreign currency for a fixed period of time with the Dafiment Bank, one of a number of privately-owned “pyramid scheme” banks which existed at the time in Serbia and were well-known for offering extremely high monthly interest rates.

After the expiration of the applicant's fixed-period deposit contracts, the Dafiment Bank refused to release his funds or pay him the interest stipulated.

The applicant subsequently issued two separate sets of proceedings before the competent municipal courts.

On 3 September 1993 the Fourth Municipal Court in Belgrade ruled in his favour and ordered the Dafiment Bank to pay him 20,046.63 Swiss Francs ("CHF") as well as legal costs. On 17 November 1993 this judgment was upheld by the District Court in Belgrade at second instance.

On 28 December 1993 the applicant filed a request for the enforcement of the above decision.

On 21 January 1994 the Fourth Municipal Court in Belgrade issued an enforcement order to this effect.

According to the Government, on 29 March 1995 the applicant appeared before the Fourth Municipal Court, declaring that he would like to withdraw his request for enforcement. The declaration, allegedly signed by the applicant, was noted on the enforcement order.

The applicant contested this fact. He claimed that he had never withdrawn the enforcement request.

On 1 September 1995 the Fourth Municipal Court in Belgrade accepted the remainder of the applicant's claim and ordered the respondent bank to pay the applicant the interest due in respect of his deposit. On 18 February 1999 this judgment was also upheld on appeal by the District Court.

In separate proceedings, on 25 October 1994, the Second Municipal Court in Belgrade ordered the Dafiment Bank to pay the applicant 8,496.33 CHF together with the interest due and the legal costs. On 22 February 1995 this judgment was upheld by the District Court at second instance.

The applicant submitted that he had received the copy of the later judgment on 11 May 1998, while the respondent Government maintained that the judgment had been served on the applicant's lawyer on 21 March 1995.

The applicant did not initiate enforcement proceedings in the respect of the judgment of 25 October 1994.

Following the financial collapse of the pyramid scheme banks in Serbia, as well as the prior insolvency of a number of other banks, in a series of Acts adopted in the 1990s, 2001 and 2002, the respondent State accepted to convert the foreign currency deposits in these banks into a "public debt" and then went on to set out the time-frame and the amount to be paid back to their former clients. The said laws also provided that all enforcement proceedings, aimed at the collection of the foreign currency covered by the acts were to be discontinued. As far as the Dafiment Bank was concerned, the State undertook to release the deposits in question by 2016, according to

a schedule and in certain fixed amounts annually. The accrued interest and any payments received by the savers prior to the institution of the liquidation proceedings were to be deducted from the deposits in question.

B. Relevant domestic law

1. Act on the Settlement of Obligations Arising from the Citizens' Foreign Currency Savings (Zakon o izmirenju obaveza po osnovu devizne štednje građana; published in the Official Gazette of the Federal Republic of Yugoslavia - OG FRY - nos. 59/98, 44/99 and 53/01)

Articles 1, 2, 3 and 4 provided that all foreign currency savings deposited with the “authorised banks” before 18 March 1995 were to become public debts.

Under Article 10 the State’s responsibility in that respect was to be fully honoured by 2012 through the payment of specified amounts, plus interest, and according to a certain time-frame.

Article 22 provided that, as of the date of this Act’s entry into force (12 December 1998), “all pending lawsuits, including judicial enforcement proceedings, aimed at the collection of the foreign currency covered by this Act shall be discontinued.”

2. Act on the Settlement of the Public Debt of the Federal Republic of Yugoslavia Arising from the Citizens' Foreign Currency Savings (Zakon o regulisanju javnog duga Savezne Republike Jugoslavije po osnovu devizne štednje građana; published in OG FRY no. 36/02)

This Act repeals the Act described above. It modifies the time-frame for honouring the debt in question (from 2012 to 2016) and specifies amended amounts, plus interest, to be paid annually.

Article 36 reaffirms that “all lawsuits aimed at the collection of the foreign currency savings covered by this Act, including the judicial enforcement proceedings, shall be discontinued.”

This Act has also been in force since 4 July 2002. It was subsequently amended on two occasions, but these amendments concerned peripheral issues unrelated to the savers’ above-described status.

3. Act on the Settlement of the Public Debt of the Federal Republic of Yugoslavia in Respect of the Citizens' Foreign Currency Fixed Deposit Contracts with the Dafiment Bank AD, Belgrade, undergoing liquidation, as well as their Foreign Currency Deposits with the Private Enterprise Bank AD, Podgorica (Zakon o regulisanju javnog duga Savezne Republike Jugoslavije po ugovorima o deviznim depozitima građana oročenim kod Dafiment banke AD, Beograd, u likvidaciji i po deviznim sredstvima građana položenim kod Banke privatne privrede Crne Gore AD, Podgorica; published in the OG FRY no. 36/02)

Article 1 states that all foreign currency savings deposited with the Dafiment Bank, among other “authorised banks”, were initially recognised as part of the public debt by the Act described at section B.1. above.

Under Articles 2 and 4, which provide more details in relation to the foreign currency savings deposited with the Dafiment Bank in particular, the State undertook to release the deposits by 2016, according to a schedule and in certain fixed amounts annually. The accrued interest and any payments received by the savers prior to the institution of the liquidation proceedings were to be deducted from the deposits in question.

Pursuant to Article 12, the bank’s clients may make use of their deposits converted into Government bonds in order to pay taxes or indeed, under Articles 11 and 13, in advance of the said time-frame, for a number of purposes such as buying State property, taking part in the privatisation of State-owned businesses and banks, as well as, under certain conditions and up to a specified amount, for the payment of medical treatment, medication and funeral costs.

In accordance with Articles 9 and 10, the bank’s clients can sell the said bonds on the stock exchange or to other banks and individuals. Such trading is exempt from all taxation.

This Act has been in force since 4 July 2002. It was subsequently amended once, but these amendments did not change the savers’ status.

4. Relevant domestic case law

On 7 October 2003 and 3 June 2004, the Fourth Municipal Court in Belgrade rejected a plaintiff’s motions for the formal institution of a judicial enforcement procedure with respect to a final judgment, ordering the Dafiment Bank to release his foreign currency deposits (Posl. br. I-XVI-1148/03).

In so doing, it held that, based on the above-cited legislation converting these deposits into a public debt and as of the moment of its entry into force, no judicial enforcement proceedings could be issued in respect of judgments adopted against the Dafiment Bank and, indeed, that any such pending proceedings must be discontinued.

On 8 December 2004 the Fourth Municipal Court rejected the plaintiff's objection and upheld its prior ruling of 3 June 2004 (Posl. br. IPV (I) 819/04, I-XVI-1148/2004).

THE LAW

A. Alleged violation in respect of the non-enforcement of the three foreign currency related judgments in the applicant's favour

The applicant complained about the non-enforcement of the three final civil court judgments and the ensuing "breach of his property rights". The applicant did not rely on a specific Article of the Convention or the Protocols in this respect.

The Court considers that these complaints fall to be examined under Article 6 § 1 of the Convention and Article 1 of Protocol No. 1.

The respondent Government submitted that the applicant's complaints were incompatible *ratione temporis* since the relevant foreign currency legislation of 1998 and 2002 had been adopted before the Serbian ratification of the Convention and Protocol No. 1 thereto. The Government also maintained that the applicant had not exhausted all effective domestic remedies as required by Article 35 § 1 of the Convention. In particular, he had failed to initiate the enforcement proceedings in respect of the judgment rendered on 25 October 1994; furthermore, he had requested the discontinuation of the enforcement proceedings initiated in respect of the judgment rendered on 3 September 1993.

Alternatively, the Government contended that the complaints were manifestly ill-founded, recalling the *Trajkovski* decision (see *Trajkovski v. "the former Yugoslav Republic of Macedonia"* (dec.), no. 53320/99, ECHR 2002-IV).

The applicant disagreed with the Government's admissibility objections and reaffirmed his complaints.

In view of its conclusion below, the Court considers that it is not necessary to examine the issues of its temporal competence or exhaustion of domestic remedies by the applicant.

The Court has already considered practically identical circumstances in *Molnar Gabor v. Serbia* (no. 22762/05, §§ 43-51, 8 December 2009) in respect of a "non-pyramid scheme" bank. It found, *inter alia*, that the applicant in that case clearly had no enforceable legal title which would have allowed him to seek judicial execution of the foreign-currency award rendered in his favour. In particular, the provision of the Acts (described above) barred the enforcement of the applicant's judgment as of 12 December 1998 and extinguished the impact of the final judgment in

question well before the respondent State's ratification of the Convention and Protocol No. 1 on 3 March 2004.

Turning to the present case, the Court notes that all three judgments in question became final by 18 February 1999. However, as of 12 December 1998, more than five years prior to the ratification, the State had only accepted to reimburse gradually the deposits which are the subjects of the said judgments and the applicant had no right under domestic law to request their formal judicial enforcement (see Article 22 of the Act described at B.1. above, which entered into force on 12 December 1998, Article 36 of the Act described at B.2. above, which repealed the former Act and has been in force since 4 July 2002, as well as the relevant domestic case law referred to at B.4. above). This being so, the Court considers that its conclusions in *Molnar Gabor* (cited above) are, *mutatis mutandis*, equally applicable in the present case.

It follows that the applicant's complaints are manifestly ill-founded and must be rejected pursuant to Article 35 §§ 3 and 4 of the Convention.

B. Alleged violation of the applicant's "right to life"

The applicant further complained about the violation of his "right to life", asserting that due to the said "non-enforcement" he did not have enough money on which to live or means to pay for the medical treatment and medication which he needed.

The Convention does not guarantee socio-economic rights as such. In any event, the Court observes that the applicant had not substantiated his complaint. In particular, he had failed to show that his life has been put at risk or that his living conditions have attained a minimum level of severity to amount to a treatment contrary to Articles 2 and/or 3 of the Convention (see, *mutatis mutandis*, *Pančenko v. Latvia* (dec.), no. 40772/98, 28 October 1999). Therefore, even assuming that it is not incompatible *ratione materiae*, this part of the application is manifestly ill-founded and must be rejected pursuant to Article 35 §§ 3 and 4 of the Convention.

For these reasons, the Court unanimously

Declares the application inadmissible.

Françoise Elens-Passos
Deputy Registrar

Andras Sajo
President"